

Motywacja - jak ją wzbudzić u dziecka.

Najistotniejszą postawą, jaką można wykształcić w szkole jak i w domu jest chęć do nauki. Podstawą do tego jest odpowiednie wzbudzenie motywacji ucznia. Źródła podają wiele sposobów na to, jednak jakie będą skuteczne? Aby móc pomóc w tym uczniowi należy najpierw zrozumieć czym jest motywacja.

Motywacja to wola działania. Gdy jesteśmy zmotywowani do czegoś, to czujemy w sobie energię, która ukierunkowana jest na osiągnięcie danego celu. Ale motywacja to nie tylko energia do działania, to przede wszystkim wybór, który sami podjęliśmy. Aby lepiej zrozumieć mechanizm działania motywacji należy wiedzieć, że dzielimy ją na motywację zewnętrzną i wewnętrzną. Motywacja zewnętrzna stwarza zachętę do działania, które jest w jakiś sposób nagradzane lub które pozwala uniknąć kary. Tutaj nacisk skierowany na wynik a nie na wysiłek, który został włożony w działanie. Wewnętrzna pobudza do działania, które ma wartości samo w sobie, jej przykładem jest zainteresowanie lub zamiłowanie do czegoś. Dziecko charakteryzujące się motywacją wewnętrzną wykazuje: wysoki poziom przyjemności czerpanej z nauki, większą ciekawość świata, niższy poziom lęku przed szkołą, skłonność do podejmowania zadań stanowiących „wyzwanie” dla jednostki

Niestety motywacja zewnętrzna jest częściej stosowana aniżeli wewnętrzna. Powodem tego jest to, że wydaje się prostszym sposobem na zmotywowanie ucznia. Jednak daje ona krótkotrwały efekt i nie wykształca odpowiedniej postawy wobec nauki. Motywacja zewnętrzna prowadzi do stworzenia systemu nagród promując wyścig umiejętności, odzwierciedla negatywną motywację do uczenia się, bo zachęca do zdobywania nowych umiejętności tylko po to, aby nie okazać się gorszym od innych. Wyścig umiejętności charakteryzuje się tym że:

1. Sukces jest definiowany za pomocą dobrych stopni i uzyskiwania wyników lepszych niż inni uczniowie.
2. Dużą wagę przykładana się do wąskiego zakresu zdolności i umiejętności, a nie do wysiłku wkładanego w proces uczenia się.
3. Głównym źródłem dumy jest radzenie sobie lepiej od innych.
4. Inni uczniowie są przeszkodą w drodze do sukcesu.
5. Popełniane błędy i pomyłki traktuje się jako oznakę głupoty.

Dlatego powinniśmy dążyć do wypracowania motywacji wewnętrznej. Aby wypracować odpowiednią postawę należy wiedzieć, iż wysiłki wkładane w naukę i wytrwałość są większe, jeżeli uczniowie dostrzegają stałą zależność pomiędzy nakładem pracy w wykonanie zadania a rezultatem jaki osiągają w postaci poziomu kompetencji. Przekłada to się na pewność siebie i motywację do podejmowania nowych zadań. W przeciwnym razie, jeżeli jego zachowanie zdominowane jest przez dążenie do unikania niepowodzeń, będzie się on starał unikać zadania lub podejmie go w taki sposób, aby

zminimalizować wszelkie ryzyko porażki. Dlatego tak ważne jest **docenianie wysiłku, które włożył uczeń w naukę oraz wyciągnięcie pozytywów z danej czynności**. Czasem należy wręcz pokazać, że mimo iż np. zadania nie wykonał do końca poprawnie, to do pewnego momentu zdołał samodzielnie rozwiązać ćwiczenie.

Uczniowie wkładają większy wysiłek i są bardziej wytrwali w realizacji zadań, jeżeli wierzą, że mają możliwość kontrolowania wyników. **Dlatego warto robić np. zestawienia poświęconego czasu, który przekłada się na efekt uczenia się**. Badania wykazały iż uczniowie, którzy wierzą, że mają odpowiednie zdolności, aby pomyślnie wykonać zadanie, są w stanie pracować więcej i skuteczniej

W coraz trudniejszych sytuacjach wykonawczych dzieci, bezradnie uznając poniesioną porażkę i tłumacząc ją ograniczonymi zdolnościami, przejawiają negatywne emocje w postaci pesymistycznych przewidywań dalszych osiągnięć. Uczniowie nastawieni na wysokie osiągnięcia wykonują zadania skuteczniej. Aby wykształcić to zachowanie należy **budować ich poczucie skuteczności** poprzez dostrzeżenie mocnych stron w dziecku, dzięki temu zbuduje się jego pewność w swoje możliwości. Owocuje to tym, że gdy napotykają na trudniejsze problemy, są bardziej optymistyczni, nie denerwują się, potrafią zapomnieć o niepowodzeniach i są gotowi do dużego wysiłku, generują nowe pomysły, celem przezwyciężenia owych trudności. Starajmy się kontrolować dziecko w taki sposób aby jak najmniej odczuwało presję z naszej strony, a bardziej poczucie obowiązku.

Uczniowie są lepiej umotywowani, gdy nauczyciel **stwarza im okazje do autonomii i samodzielności oraz daje możliwość podejmowania decyzji** i sprawowania pewnego nadzoru nad procesem uczenia się. Wtedy są bardziej zmotywowani do nauki ponieważ osobiście i aktywnie mogą zaangażować się w naukę oraz podejmować decyzje zgodnie ze swoimi możliwościami i z wymogami zadania. Próbowmy zrozumieć i docenić perspektywę widzenia dziecka. Zachęcać je do samodzielnego myślenia, poszukiwania, analizowania i wyciągania wniosków.

Motywacja uczniów jest większa, jeżeli postrzegają oni zadania jako związane z osobistymi celami, potrzebami i zainteresowaniami, a także jako możliwe do wykonania. Naturalna uczniowska motywacja do nauki może rozwijać się w atmosferze bezpieczeństwa, zaufania, gdy **uczniowie doznają wsparcia ze strony dorosłych, które jest dostosowane do ich indywidualnych potrzeb i możliwości, gdy uczniowie mają szansę na podejmowanie ryzyka bez strachu i lęku przed niepowodzeniem**

Nauczyciel może motywować uczniów do nauki poprzez poprawę: samooceny, skuteczności uczniów, zwiększenie ich wysiłku i wytrwałości w pracy nad danym zadaniem. Zadania te uda się zrealizować, jeżeli nauczyciel potrafi zachęcić uczniów do formułowania celów trudnych, ale osiągalnych. Powinien systematycznie dostarczać swoim uczniom pozytywnych

informacji zwrotnych, które mogą wspierać samoocenę i ich wiarę w swoje możliwości. Informacja zwrotna przybiera formę tzw. konstruktywnej krytyki, która pomoże uczniom w osiągnięciu końcowego celu, a także pozwoli im zrozumieć, że swoje zdolności mogą oni rozwijać tylko wówczas, gdy podejmują wyzwania i nie żałują wysiłków, w przeciwnym bowiem razie sami skazują się na niepowodzenia. Nauczyciel może zmienić swoje oczekiwania w zakresie spełniania wymagań szkolnych, najlepiej dokonując zmiany okoliczności, w których poświęca dziecku uwagę.

Podsumowując przede wszystkim należy pamiętać o uśmiechu i cierpliwości. Do każdego dziecka należy podejść w sposób indywidualny. Pomimo, że odradza się podsycanie motywacji zewnętrznej poprzez stosowanie nagród czasem to pozwoli dziecku rozpocząć działanie i po początkowych trudnościach nauka ta sama z siebie zacznie mu przynosić satysfakcję. Dziecko, które wyrasta w atmosferze akceptacji, poczuciu, że jest kochane i szanowane nabiera wiary w swoje możliwości. Dzięki pewności siebie, łatwiej pokona problemy i chętniej będzie stawiało czoła przeciwnościom.